

ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»
Запорізька торгово-промислова палата
Українська асоціація з менеджменту та бізнес-освіти
НТУ "Дніпровська політехніка"

Одеський національний економічний університет
Одеський національний університет ім. Мечникова

Академія Куявсько-Поморська (Польща)

Аріельський університет (Ізраїль)

Економічний університет – Варна (Болгарія)

Сілезька академія в Катовіце (Польща)

Східно-Баварський технічний університет Амберг-Вайден (Німеччина)

Університет Градец Кралове (Чехія)

IV Міжнародна науково-практична конференція

**«Інновації для відродження: національний,
регіональний, міжнародний контекст»**

12-13 жовтня 2023 року

Ostbayerische Technische Hochschule
Amberg-Weiden

ЗАПОРІЗЬКА
ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА

Українська асоціація
з розвитку менеджменту
та бізнес-освіти

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»
Запорізька торгово-промислова палата
Українська асоціація з менеджменту та бізнес-освіти
НТУ «Дніпровська політехніка»
Одеський національний економічний університет
Одеський національний університет ім. Мечникова
Академія Куявсько-Поморська (Польща)
Аріельський університет (Ізраїль)
Економічний університет – Варна (Болгарія)
Сілезька академія в Катовіце (Польща)
Східно-Баварський технічний університет Амберг-Вайден (Німеччина)
Університет Градец Кралове (Чехія)

ЗБІРНИК ТЕЗ

**IV Міжнародної науково-практичної конференції
«ІННОВАЦІЇ ДЛЯ ВІДРОДЖЕННЯ: НАЦІОНАЛЬНИЙ,
РЕГІОНАЛЬНИЙ, МІЖНАРОДНИЙ КОНТЕКСТ»**

12-13 жовтня 2023 року

Електронне видання на CD-ROM

Запоріжжя, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1	23
ПОВОЄННИЙ РОЗВИТОК: ЕКОНОМІЧНИЙ, ПОЛІТИЧНИЙ ТА СОЄЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ	
Балабанова Н.В., СВІТОВИЙ ДОСВІД ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ КРАЇНИ	23
Бараннік В.О., Коцко Т.А. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ІННОВАЦІЇ: УРАХУВАННЯ ДОВГОСТРОКОВОЇ ДИНАМІКИ	26
Биконя О.С. ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ЛІТІСВОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	30
Бондаренко О.В. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ ПІД ВОРОЖИМ ПРИЦІЛОМ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	31
Войцеховська А. О., Горняк О.В. ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД	33
Гамова О.В., Дуков А.В., Павленко А.І. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЗЕМЛІ ТА ЦІНОУТВОРЕННЯ	36
Гамова О.В., Ющенко Ю.В., Єрмак В.М. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	38
Гогунська О.А. ПОВОЄННИЙ РОЗВИТОК КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ	40
Грач С.В., ПОВОЄННИЙ РОЗВИТОК: ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	43
Губарь О.В., ТЕХНОЛОГІЧНІ СТАРТАПИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ	47
Демченко В.М. ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА, ЇЇ НАСЛІДКИ ТА ЗАСОБИ ЗАПОБІГАННЯ	49
Жарікова О.Б., Пащенко О.В., Жарікова А.Л. ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ ЧЕРЕЗ ВІЙНУ В УКРАЇНІ	51
Жданова Л.Л. ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИЙ СЕКТОР ЯК ДРАЙВЕР	54

ПОЖВАВЛЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ	
Ілляшенко С.М., Шипуліна Ю.С.	58
МІЖНАРОДНИЙ ІМІДЖ І НАЦІОНАЛЬНИЙ БРЕНД УКРАЇНИ ЯК ФАКТОРИ ЇЇ ІННОВАЦІЙНОГО ЗРОСТАННЯ	
Кіндратець О.М.	60
ПРОГНОЗОВАНІ ТРУДНОЩІ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ: ПОЛІТИЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ	
Ковальова К.І.	63
ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ФОРМА БЛАГОДІЙНОСТІ	
Козицька Г.В., Потяркіна А.Ю.	66
ДІДЖИТАЛ ДИПЛОМАТІЯ ТА ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВОЇ БЕЗПЕКИ	
Коненко В.В.	67
ФУНКЦІОНУВАННЯ БІЗНЕС-СТРУКТУР В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Корольков В.В., Демідовець В.С.	71
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ ПОВОЄНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ	
Корольков В.В., Павлюченко В.В.	74
ДЕРЖАВНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ФОРМУВАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	
Коцюрубенко Г. М.	76
ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	
Кригульська Т.Б.	78
ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	
Куредя Н. М., Алексєєнко Д. М.	80
УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМИ МАКРОЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УКРАЇНІ	
Куредя Н.М., Остапчук О.Р.	83
УМОВИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	
Литвиненко Н.І.	85
ПОЗИЦІЯ УКРАЇНИ СЕРЕД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У СФЕРІ ІННОВАЦІЙ	
Ломачинська І.А., Лебедюк Ю.В.	87
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ЕКОНОМІЧНОМУ ЗРОСТАННІ	
Любчук О.К., Лаврова І.І.	90
ІННОВАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗБУДОВИ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	

Любчук О.К., Шарко М.В.	94
МОЖЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	
Мартинович Н.О., Коваленко В.П.	97
ЗМІНИ ДО КОНЦЕПЦІЇ РОЗПОДІЛУ ТЕРИТОРІЙ ЗА ЇХ ФУНКЦІОНАЛЬНИМ ТИПОМ: ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ КОНТЕКСТ	
Мельнік К.С.	101
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В ПЕРІОД ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЮВАЛЬНОГО ЗРОСТАННЯ	
Мірошниченко І.С.	104
ЗНАЧЕННЯ ЗНИЖЕННЯ ТІНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ДЛЯ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	
Могилевська О.Ю., Павловський С.А., Сідак І.В.	107
СВІТОВІ ПРАКТИКИ У КОНТЕКСТІ ВІДНОВЛЕННЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Нестор О.Ю.	110
ПРОЦЕС РЕАЛІЗАЦІЇ ПЛАНУ МАРШАЛЛА	
Ніколаєнко Є.А.	112
НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОСОБЛИВОСТЕЙ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	
Овсянюк-Бердадіна О.Ф.	115
СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	
Павлішина Н.М., Гаркуша М.С.	117
ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ІТ-СЕКТОРІ УКРАЇНИ	
Павлішина Н.М., Дуліда Д.О.	121
ШЕРІНГОВА ЕКОНОМІКА: УКРАЇНСЬКА ПРАКТИКА ТА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
Панков Д.О., Кутідзе Л.С.,	124
ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	
Панченко О.М.,	125
ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ НА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСАДАХ	
Перцев Г. В., Удачина К. О.	127
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДНОВЛЕННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	
Пилипенко Ю.І., Швець А.С.	130
ФАКТОРИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ЛЮДСЬКОГО	

КАПІТАЛУ	
Пилипенко Г. М., Юденко В. І.	133
РОЛЬ КУЛЬТУРНИХ ІНДУСТРІЙ У РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Пискун Л.М.	136
ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ	
Прушківський В.Г.	138
ЕКОНОМІЧНА СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	
Ракитська А.О.	140
МЕХАНІЗМ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В ПОВОЄННІ ЧАСИ	
Рудаченко О.О., Медведєв Д.О.	142
ВАЖЛИВІСТЬ ПРОЦЕСУ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ТРАНСПАРЕНТНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Сергієнко Т.І.	144
ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	
Слозанська Г.І., Скочко М.	146
РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	
Талаш Д.Ю., Коровіна О.В.	149
ЗМІНИ У ПОВЕДІНЦІ СПОЖИВАЧІВ В УКРАЇНІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ	
Удачина К.О., Підгорний В.О.	152
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ	
Фатюха Н.Г., Лотарьова С.О.	155
НАПРЯМКИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	
Фоменко Д. І., Кіндратець О. М.	157
ГОЛОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	
Харламов М.І., Ващук Т.С.	160
СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ	
Черевко Т.Д., Коровіна О.В.	163
СПОЖИВАЦЬКА ПОВЕДІНКА НА РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ПІД ВПЛИВОМ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	
Черненко С.М.	166
СОЦІАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ ТА ЇХ ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ В	

УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Чорнобаєв В.В.	169
ПРЯМІ ТА НЕПРЯМІ МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	
Чумак О.В.	172
КОНЦЕПТУАЛЬНІ МОДЕЛІ ПІСЛЯВОЄННОГО «ЗЕЛЕНОГО» ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Чумак О.В., Низька О.В.	175
ОСОБЛИВОСТІ БУДІВНИЦТВА ЕКО-МІСТ В УКРАЇНІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	
Чумак О.В., Сулова К.В.	178
ЦИФРОВА СТРАТЕГІЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Шепель А.В.	180
ВИРОЩУВАННЯ ОЖИНИ ПРИ ПОВОЄННОМУ РОЗВИТКУ АГРАРІЇВ УКРАЇНИ	
Ярова В.В., Ключкевич Є.О.	184
ВПЛИВ ВІЙНИ НА СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ	
Яськов Є.О., Смесова В.Л.	188
КАМЕРАЛІЗМ І МЕРКАНТИЛІЗМ: ЕКОНОМІЧНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ	
Liubov Zharova	191
CONSEQUENCES' SINERGY AND COMPLEXITY AS A FRAMEWORK FOR FUTURE RECONSTRUCTION PLANS	
СЕКЦІЯ 2	197
ІННОВАЦІЙНІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ У ВІДНОВЛЕННІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Бабенко-Левада В.Г., Каледіна О.Д.	197
МОБІЛЬНІ ДОДАТКИ ТА ЇХНІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ: ЗРУЧНІСТЬ ТА ДОСТУПНІСТЬ ДЛЯ КЛІЄНТІВ	
Бабенко-Левада В.Г., Лотарьова С.О.	199
ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ (FINTESCH) ТА МАЙБУТНЄ БАНКІНГУ: РЕВОЛЮЦІЯ У ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ	
Бєлобородова М.В., Солодка О.С.	201
РОЗРОБКА БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПРОСУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Волкова М.О., Перерва П.Г.	204
ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКІВ РОЗВИТКУ МАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ	

антикорупційних механізмів побудови владних структур в усіх ланках суспільства.

Радикальних та обґрунтованих змін потребують сфери освіти та медицини, містобудування, соціального забезпечення та гарантій, що мають розвиватися на основі найдоцільніших світових практик.

Перелік екзистенційних викликів перед нинішніми поколіннями українців не є вичерпним. Його можна і необхідно продовжувати, розробляючи відповідні проєкти уже тепер, незважаючи на складну ситуацію. Втім саме складнощі викристалізують суспільну думку про те, що необхідно не лише вижити та вистояти, але й, незважаючи на біль та гіркі втрати, здобути Перемогу, відбудувати гідну сильну оновлену сучасну європейську Українську державу на засадах справжньої демократії, принципів свободи та розвиненої економіки. Така Україна має стати справжнім стартапом новітньої історії Європи та світу.

УДК 330.5

Куреда Н. М.¹, Алексеєнко Д.М.²

¹канд. економ. наук, доц. КЗВО «Хортицька ННРА»

²студент КЗВО «Хортицька ННРА»

УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМИ МАКРОЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УКРАЇНІ

Сучасні макроекономічні процеси в Україні формуються під впливом воєнних дій. А саме: між економікою та війною у країні встановлюється особливий двосторонній взаємозв'язок, який можна характеризувати наступним чином:

- війна відволікає значні фінансові, матеріальні та людські ресурси з виробничої сфери в непродуктивну невиробничу сферу;
- війна і військові потреби переформатовують довоєнну структуру національної економіки;
- війна призводить до прямого знищення продуктивних сил і у зв'язку з цим стратегічного значення постають у суспільстві завдання щодо збереження виробництва, робочої сили, забезпеченню живучості економіки країни.

Український інститут майбутнього спрогнозував позитивний і негативний сценарії функціонування економіки України на 2023-2024 роки. (Табл.1)

Можливості розвитку національної економіки визначаються обсягами його фінансування. Порівняння видатків державного бюджету 2024 року з попереднім роком показує наступні його пріоритети:

- перший сектор безпеки й оборони. Зросте фінансування більшості відомств, зокрема, Мінекономіки – у 7,4 рази через шість нових програм, серед яких – підтримка реалізації інвестиційних проєктів та компенсація витрат за гуманітарне розмінування аграрних земель; Мінстратегпрому - у 7 разів. У проєкті бюджету-2024 скасовані або змінені 22 бюджетні програми. Так уряд вирішив відмовитися від дорожніх інфраструктурних проєктів, але залишаються 11 програм капітальних видатків;

- другий - підвищення соціальних стандартів з метою підвищення доходів громадян (розміру мінімальної заробітної плати, підвищення розміру посадового окладу працівника I тарифного розряду єдиної тарифної сітки, підвищення прожиткового мінімуму).

- третій - відновлення економіки країни.[2]

Таблиця 1 – Прогнозні аспекти функціонування економіки України в 2023-2024 роках[1]

Негативний сценарій	Позитивний сценарій
Морська логістика не відновиться в повному обсязі та залишиться дорогою. Близькість лінії фронту до Дніпра значно ускладнить і річкову логістику. Підрив дамби Каховської ГЕС практично унеможливить річкову логістику на півдні України, що негативно вплине й на обсяги морських перевезень, адже товар до портів необхідно буде доправляти іншими видами транспорту.	У разі деокупації територій до кордонів до 24.02.2022 року, налагодження логістики – +3-5% зростання реального ВВП на рік, прогнозують: - створення додаткового ВВП за рахунок повернення територій; - нарощення обсягів експорту, зокрема завдяки використанню морського транспорту.
Скорочення кількості населення, а з урахуванням міграції потреба в якісних фахівцях посилиться.	Реалізація урядом міграційної політики, із запуском пільгової іпотечної програми (або програми "житло в лізинг"), допоможе повернути 2-3 млн емігрантів до України +7-12% зростання ринку споживання, а, відповідно, і зростання попиту, доходів бізнесу, податкових надходжень, економіки в цілому.
2023 року імпорт зростатиме, водночас експорт знизиться (у грошовому еквіваленті). Зросте дефіцит торговельного балансу.	Передумови для послаблення гривні: НБУ запустить плаваючий курс гривні, що очікувано призведе до девальвації національної валюти.

	Це дещо покращить стан українських експортерів, експорт товарів почне зростати швидше за імпорт.
Інвестиційна активність буде низькою. Західна фінансова допомога значно скоротиться від кінця 2023 року, але транші	Економіка України зростатиме на 10-15% на рік, що було б очікуваним після падіння на 29% 2022 року
Збільшиться фіскальне навантаження, але це не призведе до відчутного збільшення податкових надходжень, економіка просто піде “в тінь” Фіскалізація економіки, скасування податкових	Відмова від концепції Національної стратегії доходів, яка передбачає фіскалізацію економіки; проведення стимулюючої фіскальної політики, запуск від 2024 року ліберальної податкової реформи. В разі

В сучасних умовах невизначеності тривалості та наслідків війни в Україні критично важливу підтримку вітчизняній економіці та фінансовій системі продовжує надавати міжнародне фінансування (Табл.2).

Таблиця 2 – Структура і динаміка запозичень України 2020 -2024рр.[3]

Вид запозичень	Роки				
	2020	2021	2022	2023 (план)	2024 (проект)
Внутрішні, млрд.грн.	389	410	1185	362	422
Зовнішні, млрд.грн.	250	208	695	1797	1774

Аналіз приведених даних показує важливість зовнішнього фінансування економіки України в умовах ведення воєнних дій на її території. У цілому Національний банк України прогнозує зростання реального валового внутрішнього продукту України у 2024 році на 3,5%, а у 2025 році - на 6,8%. Зростання внутрішнього попиту в умовах стабільного функціонування енергосистеми та макрофінансової стійкості сприятиме подальшому відновленню економічної активності в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Що буде з економікою України 2023-2024 – ТСН [URL:https://tsn.ua](https://tsn.ua)
- 2.Урядовий портал. <https://11l.innk/KL2GF>
3. Без реформ не обійтись <https://11l.innk/Ro6gj>

УДК 331.5

Куреда Н. М.¹, Остапчук О.Р.²

¹канд. економ. наук, доц. КЗВО «Хортицька ННРА»

²студент КЗВО «Хортицька ННРА»

УМОВИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

Кадровий ресурс є рушійною силою в усіх соціально-економічних процесах суспільства, що особливо актуально для України воєнного та післявоєнного періодів розвитку. Регулювання сучасного ринку праці в Україні здійснюється під впливом об'єктивних закономірностей (попиту та пропозиції, інших), воєнних дій, а також адміністративних заходів, зокрема, Законом України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»[1], Національної стратегії подолання гендерного розриву в оплаті праці на період до 2030 року[2].

Щодо ринку праці Український інститут майбутнього зробив прогноз впливу названих факторів у контексті розвитку економіки України на 2023-2024 роки у двох сценаріях – позитивному і негативному.

Таблиця 1 – Прогнозні сценарії функціонування ринку праці в Україні на ринку 2023-2024 роки [3]

Негативний сценарій	Позитивний сценарій
Населення скоротиться на 1,5-2 млн. Скасування воєнного стану призведе до виїзду чоловіків, а складні післявоєнні умови стримуватимуть більшу частину українських мігрантів від повернення.	Повернення емігрантів. Реалізація урядом міграційної політики, із запуском пільгової іпотечної програми (або програми "житло в лізинг"), допоможе повернути 2-3 млн емігрантів до України – +7-12% зростання ринку споживання, а, відповідно, і зростання попиту, доходів бізнесу, податкових надходжень, економіки в цілому.
Виникне криза на ринку праці. До України повертатимуться переважно ті, хто не зміг влаштуватися на роботу за кордоном. Тут вони потребуватимуть соціальної допомоги, а це додаткове навантаження на бюджет. З точки зору якості людського капіталу, можуть виникнути втрати, адже ті, хто поїхав з України і не повернувся назад, зазвичай мають знання й навички, необхідні і важливі для виживання в сучасному світі. Як результат – зростатиме дефіцит кваліфікованих трудових ресурсів. В Україні давно є проблема професійної деградації, дефіциту	Створення нових робочих місць. Відкриється цивільна інфраструктура на повну потужність (офлайн школи, гуртки, спортивні секції тощо) – це сприятиме збільшенню продуктивності праці батьків, створенню нових робочих місць у сфері освіти, послуг. Запуск Програми з реабілітації та ресоціалізації учасників бойових дій, соціальних програм з відновлення психічного стану українців, зокрема дітей, з метою підвищення якості людського капіталу в Україні сприятиме підвищенню продуктивності